

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «ЛІДЕРПРОДУКТ-РЕГІОН»

Цокало Дар'я Юрїївна

Опанасюк Юлія Анатолїївна

Сумський державний університет

Для ефективного розвитку підприємства, одного з важливих завдань, є підбір та формування кваліфікованого та працездатного кадрового складу. В даний час у виробничій діяльності систематично виникають нестандартні ситуації, які часто вимагають від співробітників неформального підходу. Тому, для керівника важливою умовою стабільного розвитку підприємства є формування кваліфікованої та відповідальної команди співробітників. Формування цілеспрямованої кваліфікованої команди, а також грамотне управління нею є одним із основних факторів підприємницького успіху.

Актуальність теми роботи полягає в тому, що форми і методи управління, організаційні структури, створені задля стимулювання підприємливості та розвиток ринкових відносин підприємств на сьогодні часто недостатньо ефективні та не досягають поставлених цілей. Одною з основних причин цього є слабка забезпеченість проведених реформ необхідними кадрами. Вирішенню цієї проблеми має допомогати чітко розроблена кадрова політика організації.

Основи управління надрами на підприємстві розглядали такі науковці: Іванісов, О. В., & Доровської, О. Ф. (2017), Кравченко, О. О. (2016), Удовенко, Т. С., & Невмержицька, С. М. (2014), Хондока, В. А., & Марченко, В. М. (2017), Борщ, В. І., & Белякова, В. В. (2017), Грицай, А. М. (2015).

Кадрова політика підприємства – це система принципів, ідей, вимог, що визначають основні напрямки роботи з персоналом, її форми і методи. Кадрова політика визначає генеральний напрямок і основи роботи з кадрами, загальні і специфічні вимоги до них і розробляється власниками підприємства, вищим керівництвом та кадровою службою. Одним з важливих видів діяльності менеджерів при керуванні людськими ресурсами є прийом на роботу. Задачею залучення персоналу є забезпечення покриття потреби в персоналі в якісному і кількісному відношенні з врахуванням місця і часу, а також ефективного поєднання характеру розв'язуваних підприємством задач з людською природою працівників, що виконують цю задачу.

Основною метою кадрової політики є своєчасне забезпечення оптимального балансу процесів комплектування, збереження персоналу, його розвитку відповідно до потреб підприємства, вимог діючого законодавства та стану ринку праці.

Інформаційною базою дослідження є законодавство, нормативноправові акти з питань зовнішньоекономічної діяльності, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених щодо значущості і ролі ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства в системі зовнішніх зв'язків галузі, методичних підходів до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ "ЛідерПродукт-Регіон".

Цільове завдання кадрової політики можна вирішити по-різному, і вибір альтернативних варіантів досить широкий:

- звільняти працівників чи зберігати; якщо зберігати, то яким шляхом
- готувати працівників самим або шукати тих, хто має необхідну підготовку;
- набирати з боку або переучувати працівників, які підлягають вивільненню з підприємства;
- набирати додатково робітників або обійтися наявною чисельністю за умови раціональнішого її використання тощо.

При виборі кадрової політики враховуються фактори, властиві зовнішньому та

внутрішньому середовищу підприємства, такі як:

- вимоги виробництва; стратегія розвитку підприємства;
- фінансові можливості підприємства, що визначається ним допустимий рівень витрат за управління персоналом;
- кількісні та якісні характеристики наявного персоналу та спрямованість їх зміни у перспективі та ін;
- ситуація на ринку праці (кількісні та якісні характеристики пропозиції праці за професіями підприємства, умови пропозиції);
- попит на робочій силі з боку конкурентів, що складається рівень заробітної плати;
- вплив профспілок, жорсткість у відстоюванні інтересів працівників;
- вимоги трудового законодавства, прийнята культура роботи з найманим персоналом та ін.

В роботі було проведено аналіз кадрової політики ТОВ«ЛідерПродукт- Регіон» . Результати оцінювання представлені в таблиці 1.

Таблиця 1 - Рух виробничих працівників на підприємстві

Показник	2021	2022	Відхилення +/-
Прийнято на підприємство	85	112	27
Звільнились з підприємства	41	37	-4
На пенсію	3	9	6
За власним бажанням	34	18	-16
За порушення трудової дисципл.	4	10	6
Середня чисельність праців.	319	327	8
Коефіцієнт вибуття кадрів	12,9%	11,3%	-0,016%
Коефіцієнт прийому кадрів	26,6%	34,3%	0,077%
Коефіцієнт стабільності кадрів	238/319=0,75%	240/327=0,7	-0,02
Коефіцієнт плинності кадрів	11,9%	8,6%	-0,033%
Коефіцієнт чисельності основних робітників	0,95	0,96	0,01
Співвідношення чисельності окремих категорій працівників:	20,3	20,8	0,5
а) чисельність основних робітників/чисельність допоміжних			
б) чисельність основних та допоміжних робітників	3,43	3,52	0,09

З даних таблиці видно, що кількість прийнятих збільшує число звільнених протягом 2021–2022 років. Однак, у 2022 році кількість прийнятих збільшилося порівняно з 2021 р., а кількість звільнених зменшилась.

Природна плинність вимірюється не більше 3–5% на рік, що сприяє своєчасному оновленню колективу та не вимагає особливих заходів з боку керівництва та кадрових служб. У 2015 році коефіцієнт плинності кадрів становить 8,6%, це може негативно вплинути на роботі підприємства та зниження виробничих показників.

Коефіцієнт прийому кадрів збільшується, а коефіцієнт вибуття зменшується, що говорить про непостійність кадрів. Більшість персоналу звільняються за власним бажанням, причини можуть бути різними. Основними причинами звільнення робітників є: незадоволеність заробітною платою, звільнення за власним бажанням, зміна місця проживання і т.д. Керівнику та відділу кадрів варто краще вивчити причини таких звільнень.

Аналіз дозволив виявити основні проблеми у галузі управління персоналом для підприємства ТОВ«ЛідерПродукт- Регіон»:

- 1) не задовільна кадрова укомплектованість підприємства;
- 2) при доборі персоналу використовується неефективна система «за знайомством»;
- 3) адаптація нових працівників та атестація персоналу не проводяться;
- 4) працівники підприємства не задоволені сформованою системою оплати та стимулювання праці;
- 5) соціально-психологічний клімат на підприємстві є не сприятливий.

Заходи щодо оптимізації кадрової політики підприємства СБР ТОВ «СГК-Буріння» було запропоновано:

- Удосконалити способи залучення кандидатів на посаду, була розроблено картку пошуку та залучення кандидатів на посаду, розроблено механізм відбору персоналу, а також запропоновано метод визначення професійного портрета працівника.

- Впровадження даного механізму відбору кандидатів дозволить підвищити рівень професіоналізму працівників, підвищити рівень продуктивності праці та знизити коефіцієнт плинності персоналу.

- Запропоновано програму адаптації нових співробітників, реалізація якої призведе до більш ефективного входження співробітників на посаду та до скорочення часу, необхідного для звикання працівника до підприємства.

- Запропоновано індивідуальну оцінку робітника на займаній посаді, яка дозволить уникнути зрівнялівки та стимулювати робітників до підвищенню ступеня професіоналізму та ефективності власної роботи.

- Запропоновано заходи щодо покращення психологічного клімату в колективі.

Реалізація пропозицій щодо вдосконалення кадрової політики дозволить знизити плинність кадрів; підвищити частку працівників, задоволених працею та соціально-психологічним кліматом у колективі. Організація оплати праці працівників відповідно до трудового внеску дозволить забезпечити необхідний рівень кваліфікації працівників, покращити використання робочого часу, підвищити ступінь задоволеності працею, що зрештою забезпечить досягнення нормативного виробітку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Борщ, В. І., & Белякова, В. В. (2017). Формування і реалізація кадрової політики на підприємствах України. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 16(3 (37)), 175-187
2. Грицай, А. М. (2015). Теоретико-методичні засади формування кадрової політики підприємства. *Науковий вісник ПУЕТ. Серія «Економічні науки»*, (1 (63)).
3. Іванісов, О. В., & Доровської, О. Ф. (2017) Особливості формування кадрової політики на підприємствах. *Коммунальное хозяйство городов*, (98), 377-382.
4. Кравченко, О. О. (2016). Роль кадрової політики на підприємстві. *Економіка і суспільство*, 3, 355-359.
5. Матвеева, Н., Базецька, Г., & Славута, О. (2023). Формування напрямків вдосконалення політики як складової архітектури рощитку персоналу в аспекті підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*, (49).
6. Удовенко, Т. С., & Невмержицька, С. М. (2014). Формування ефективної кадрової політики на підприємстві. *Формирование рыночных отношений в Украине*, (3 (154)), 125-127.
7. Хондока, В. А., & Марченко, В. М. (2017). Методологічні підходи до формування кадрової політики на підприємстві. *Економіка і суспільство*, (13), 768-771.